

Vandrarresa ” till Åland 7 – 10 oktober med Hallands Vandrarsällskap

Hallands Vandrarsällskap har skapat en tradition att genomföra en höstresa under de senaste åren. Efter Skottland 2007 och Norge 2009 gick resan i år till Åland. Vi som deltog i år och de som deltagit i tidigare resor hoppas att denna tradition består. Årets resa föll utomordentligt väl ut. Det blev en historisk resa, det blev en rekreationsresa, det blev en matresa och det blev en nöjesresa – därav orsaken till ”vandrarresa”.

Åland – ett självstyrt örike.

Hur kommer det sig att ett så litet folk har en så omfattande självstyrelse?

Så länge man vet har ålänningarna talat svenska och haft en kultur som varit snarlik den svenska. Åland tillhörde också det svenska riket, tidvis med en rätt självständig förvaltning, ända till kriget 1808 -1809 då Sverige tvingades avstå Finland och Åland till Ryssland. Åland blev därigenom en del av storfurstendömet Finland. När det ryska tsardömet började falla i spillror hölls i augusti 1917 en hemlig överläggning mellan företrädare för samtliga åländska kommuner på Ålands folkhögskola.

Där beslöt man att begära återförening med det gamla moderlandet Sverige. Denna önskan framfördes av åländska representanter till den svenska kungen och regeringen och stöddes bland annat av en massadress som hade undertecknats av en överväldigad majoritet av den vuxna hemmavarande befolkningen.

I december 1917 utropade sig Finland till självständig republik med stöd av samma princip om folkens självbestämmanderätt som ålänningarna åberopade till stöd för återföreningen med Sverige. Från Finlands sida var man dock inte beredd att tillmötesgå ålänningarnas återföreningsanspråk utan ville i stället ge dem en viss form av inre självstyrelse. Finlands riksdag antog därför år 1920 en självstyrelselag som ålänningarna dock inte accepterade. På grund av Ålandsfrågans internationella karaktär hänsköts den till det nybildade Nationernas Förbund (NF). NF:s råd fattade i juni 1921 beslut om en kompromiss där ingen av de tre parterna i konflikten, Finland, Sverige och Åland blev helt lottlös. Finland fick suveräniteten över Ålandsöarna men måste förbinda sig att garantera Ålandsöarnas befolkning dess svenska språk, kultur, lokala sedvänjor och det självstyrelsesystem som Finland år 1920 erbjudit Åland. Beslutet kompletterades med ett avtal mellan Finland och Sverige om hur garantierna skulle förverkligas.. Samtidigt beslöt NF att ett avtal om Ålands demilitarisering och neutralisering skulle uppgöras för att Åland inte i framtiden skulle utgöra ett militärt hot mot Sverige.

Efter det att självstyrelselagen från år 1920 hade kompletterats med bestämmelser om jordförvärv och rösträtt förrättades år 1922 det första landstingsvalet. Landstinget, som lagtinget tidigare hette, sammanträdde till sitt första plenum den 9 juni, den dag som numera firas som Ålands självstyrelsedag.

Självstyrelselagen har därefter totalreviderats två gånger, 1951 och 1993.

Åland – ett exempel för andra.

Politiker, forskare och journalister världen över studerar ofta Åland som ett exempel på en lyckad minoritetslösning. Maktfördelningen mellan Åland och riket och krav på ömsesidighet för att ändra maktfördelningen, hembygdsrätten och jordförvärvs begränsningarna hör till det som väcker intresse liksom möjligheterna till inflytande över internationella avtal. Åland anses unikt för att självstyrelsen har bestått under en lång tid, att lösningen tillkommit utan väpnad konflikt och att Åland är både självstyrt och demilitariserat.

Teambildning.

Vi samlades utanför Halmstad Arenahall torsdagen 7 oktober – **brittssommardagen** – i hällande regn med Håkan som reseledare och chaufför. Övriga var åldermannen Bertil Hansson, snabbgångaren/springaren Karl-Erland Strand, Iréne och Bengt Cortelius, nykomlingarna Iréne och Jarl Wallefors samt Håkans kartläsare Cecilia.

Vi genomförde ett stopp i Ödeshög och kom fram till Vikingterminalen i god tid. Färjan la ut i rätt tid kl 1800 och strax därefter bänkade vi oss för buffé.

Vi var alla eniga om att buffén var av högsta klass. Ett sådant matintag krävde sitt attribut. Således försvann 5/8 delar av sällskapet direkt till hytterna

för nattvila. Kanske bidrog även tiden till detta – en timma försvinner ju när vi jämför med svensk tid.

Själv ansåg jag att en stärkande nattpromenad var att föredra inte minst med hänsyn till den kommande vandringen.. Iréne och Bengt var tydligen av samma uppfattning för vi träffade på varandra i danssalongen där farbröderna The Shanes underhöll till alla pensionärers glädje.

Slutsatsen denna kväll var att spela musik och vandra kan man göra hela livet

Var/hur ska vi sova i natt.

Efter en god natts sömn och likaledes närande frukost angjorde färjan Mariehamn. Några av oss – även andra passagerare- hade problem med tidsomställningen. Frukosttiden var svensk tid men vi var några som redan ställt om klockorna vilket innebar att vi var en timme för tidiga. Så det blev till att vänta innan dörren till matsalen öppnades.

Nåväl när vi kom i land gällde för alla finsk tid. Kalle hade övertagit ansvaret för kartläsningen – han hade varit i Mariehamn tidigare. Han meddelade glatt: följ mig, idrottsgården ligger två kvarter bort. Det visade sig att det var inte bara tiden som vållade problem för oss. Det gällde även avståndet men efter 20 minuters släpande med bagage kom vi fram till idrottsgården. Här fick vi ett varmt och trevligt mottagande och blev

anvisade en förläggning. En lokal för judoträning som var uppbyggd ovanpå en nedlagd simbassäng.

Här gjorde vi i ordning vår förläggning. Vi behövde fyra platser och jag bedömer att vi fick disponera ca 100 kvadratmeter var. Det blev tillfälle till många skratt, vilket bör framgå av bifogade foton. Förläggningsstandarden på medförda madrasser varierade från 3 upp till 9.

Vi var avundsjuka på Cecilias och Håkans standard men de har ju varit med förr. Under eftermiddagen blev det tid för en stadsvandring. Mariehamn har drygt 11 000 invånare och Åland totalt 28 000. Efter en gemensam middag blev det tidig hemgång. I hallen pågick judoträning och vi fick en mycket intressant information av Diana – en av tränarna. Hon hade systrar i Sverige, själv studerat i Uppsala men återvänt och arbetade för närvarande på KappAhl. Hon gav sin syn på skillnader mellan svenskar och finnar i kynnet mm. Det hon berättade om kostnadsläget kunde vi efter en halv dag på Åland vidimera. Uppskattningsvis var prisnivån ca 20 procent högre här.

Kanonloppet med Ålandsmarschen.

Kanonloppet arrangerades i år för 43:e gången. Det är Ålands största och mest populära motions- och tävlingslopp. Sträckan är 20 km. Banan är dragen längs vägar, ängs- och skogsstigar innan målet på Wiklöf Holding Arena i Mariehamn. De flesta som deltar är vanliga motionärer och väljer Kanonloppet som en lagom utmaning. För de som önskar tävla finns herr-, dam- eller veteranklass. För de som lägger huvudvikten på vandring och promenad är Ålandsmarschen ett alternativ. Marschen

arrangerades i år för fjortonde gången. Sträckan här är samma som Kanonloppet men det finns även ett 12 km alternativ som visade sig vara ett populärt alternativ. Stavar är tillåtna. Ålandsmarschen ingår officiellt i den Nordiska Marschbuketten och är en av tolv nordiska vandringar. Därtill ingår Ålandsmarschen även i Internationella Folksportsförbundet, IVV.

I år låg deltagarantalet för dessa två arrangemang på ca 600.

Perfekt vandringsväder gjorde oss på gott humör. Efter frukost och busstransport ut till startplatsen Markusböle kom vi igång. Det gick bra för alla av oss och hemma på idrottsgården fanns möjlighet för både herr- och dambastu.

Bifogade bilder får utgöra en sammanfattning av en väl arrangerad vandringsdag. Jag kan väl rekommendera såväl Kanonloppet som Ålandsmarschen. Du får så mycket ut av ett besök på Åland.

Mot Halmstad med fördröjning.

Från början var det planlagt att vi efter genomförd vandring på lördag eftermiddag skulle åka hem med Eckerö Linjen och vara åter i Halmstad natten mellan lördag och söndag. Vår minibuss fanns dock i Stockholm så det blev Vikingline hem på söndag eftermiddag och vi var åter i Halmstad natten mellan

söndag och måndag. På detta sätt vann vi en underbar sjöresa genom skärgården och en vacker solnedgång.

Innan dess hann vi med ett antal timmar i Mariehamn. Det började med att vår administratör Mona-Lisa på idrottsgården dukade fram en eminent frukost inramad med levande ljus. Vi fick även av Mona-Lisa information om Åland och dess invånare. Den bild hon gav oss överrensstämde väl med den bild Diana givit oss dagen innan.

Efter packning och städning tog vi en tre timmar lång promenad i Mariehamn med tyngdpunkt på hamnområdena. Nedanför Badhusparken i Mariehamns västra hamn ligger den 4-mastade barken Pommern som är en av de få segelskutorna som finns kvar i världen.

Hon ligger där stilla och påminner om Mariehamns svunna tider som hemma-hamn för de stora segelflottor som redarna på Åland en gång hade. Pommern är byggd 1903 i Glasgow. Hon är 95 meter lång och 13 meter bred. Stormastens höjd är 50 meter. Hon seglade mest på rutten mellan England och Australien med vetesäckar. Pommerns snabbaste resa gjorde hon på 94 dygn 1936. Hon gjorde sin sista resa 1939 från Hull i England till Mariehamn.

Bara att se Pommern är värt en resa till Åland. Det finns dock många andra skäl till att besöka ön.

Vid pennan.

Jarl Wallefors / fjällvandrare

Foto Bengt Cortelius/Håkan Fredriksson